

T. C.

Temsilciler Meclisi

TUTANAK DERGİSİ

Üçüncü Birleşim

10.1.1961 Salı

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	24	ğına dair Komisyon Başkanlığı tezkeresi	
2. — Yoklama	25:26	(3/2)	36:37
3. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	25	4. — Andıçme	27
1. — Bakanlar Kurulu listesinin onanmış bulunduğu dair Devlet Başkanlığı tezkeresi (3/1)	25	1. — Özdil İlhan'ın andıçmesi	27
2. — Öğretmen Dernekleri Delegeliğine seçilen Dursun Kut'un seçiminin hükümsüzlüğüne ve yerine İlhan Özdil'in seçildiğine dair Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı tutanağı	25	5. — Seçimler	27
3. — Temsilciler Meclisi üyelerinin yolculuklarına dair Millî Birlik Komitesi Sekreterliği tezkeresi	35	1. — Kurucu Meclis İçtüzüğünü görüşmek üzere bir komisyon kurulması	27:34,34
4. — Seçim Kanunu Komisyonunun, iki tâli komisyon halinde 11 . 1 . 1961 günü saat 10 dan itibaren çalışmalara başlayaca-		2. — Bütçe Komisyonu seçimi	34:35
		6. — Önergeler	35
		1. — M. Rauf İnan ve dört arkadaşının, İnkılâptan bu yana gösterdikleri anlayış ve tutumlarından dolayı Meclisin basına teşekkür ve takdirlerinin Başkanlıkça duyurulması hakkındaki önergesi	35:36
		2. — Remziye Baturbaygil ve Zeki Kumrulu bugün vefat etmiş bulunan Yaşar Doğu ailesine başsağılığı dilenmesi hakkındaki önergesi	37

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Birinci Oturum

Devlet ve Hükümet Başkanı Orgeneral Sayın Gürsel Cemal'in, Meclisin, kendisi hakkında izhar ettiği temennilere teşekkür ve muvaffakiyet dileklerini bildiren cevabi mesajları ile,

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Dwight D. Eisenhower'in, tebrik ve başarı dileklerini ifade eden telgrafları,

Dışişleri Bakanı Sarper Selim'in, 27 Mayıs İnkılâbının önemi ve Kurucu Meclisin mahiyet ve teşekkülüne dair dış temsilciliklerimizde yapılan toplantılar ve bunların başarı dilekleri hakkındaki yazısı okundu.

Kurucu Meclis teşkili hakkındaki 157 sayılı Kanunun 13 ncu maddesi uyarınca Başkan, Başkanvekili, İdareci Üye ve Kâtiplerin seçimine geçildi.

Oyların tasnifi için Oturuma ara verildi.

İkinci Oturum

Başkanlık Divanı için yapılan seçim sonucunda : Orbay Kâzım'ın Başkanlığa, Akathı Lûtfi ve Senil İbrahim'in Başkanvekilliklerine, Ekşi Oktay, Coşkun Alev, Çini Rifat ve Yücebilgin Yusuf Ziya'nın kâtipliklere ve Yazır Bahri ve Kınık Nuri'nin İdareci Üyeliklere seçildikleri Geçici Başkanlıkça bildirildi.

Geçici Başkan   Geçici Kâtip
Tengirşenk Yusuf Kemal   Aysan Şevki
Geçici Kâtip
Coşkun Alev

Başkanlık Makamına gelen Orbay Kâzım, hakkında gösterilen teveccüh ve itimada teşekkürlerini ve Meclise başarı dileklerini ifade etti.

İlk Birleşimde bulunamadıkları için andiçmeyen üyelerden Ersoy Bahir ile Başkanlık görevinde bulunması sebebiyle andiçmeyen Tengirşenk Yusuf Kemal andiçtiler.

Kurucu Meclis teşkili hakkındaki 157 sayılı Kanunun 29 ncu maddesi gereğince Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonlarının seçimine geçildi.

Oyların tasnifi neticesine kadar Oturuma ara verildi.

Başkan   Kâtip   Kâtip
Orbay Kâzım   Aysan Şevki   Coşkun Alev

Üçüncü Oturum

Anayasa Komisyonuna : Sarıca Ragıp, Aksoy Muammer, Güneş Turan, Kapanı Münici, Tunaya Tarık Zafer, Savaş Bahri, Velidedeoğlu Hıfzı Veldet, Aldoğan Sadık, Karal Ziya Enver, Artus Âmil, Avcıoğlu Doğan, Yürük Abdülhak Kemal, Siren Sait Celâl, Ardiçoğlu Nurettin, Dağlı Hazım, Tüzel Cafer, Soysal Mümtaz, Kırcı Coşkun, Paksüt Emin, Küley Muin'in ;

Seçim Kanunu Komisyonuna : Yetgin Nüvit, İnan Şefik, Kumrulu Zeki, Kurutluoğlu Sahir, Bilge Necip, Bekata Hıfzı Oğuz, Sancar İlhami, Köseoğlu Ahmet, Esengin Kenan, Kitapeci Şahap, Çolakoğlu Bahri, Ödül Atıf, Öztürk Seyfi, Ekitler Şükûfe, Özmen Halil, Çağatay Nazif, Akan Atalay, Göksü Rıza, Giritli İsmet, Alp Kuran'ın seçildikleri bildirildi.

Giritli İsmet'in, Seçim Kanunu Komisyonunda çalışamayacağını ifade eden istifası okundu ve yerine nı sabı doldurmuş bulunan Feyzioğlu Yavuz'un seçildiği Başkanlıkça ifade edildi.

Çağa Esat'ın, 157 sayılı Kanunun 30 ncu maddesi gereğince Anayasa ve Seçim Kanununun gecikmeden görüşülmesini ve kabulünü sağlayacak çalışma esas ve usullerinin derhal karara bağlanması hususunda müzakere açılmasına dair taktiri okundu ve üzerinde bir müddet görüşüldü.

İçtüzük teklifinin 10.1.1961 Salı günkü Birleşimde öncelikle görüşülmesi kabul olundu.

Bütçe Komisyonu için 10.1.1961 Salı günü seçim yapılması kararlaştırıldı.

İnan M. Rauf ve dört arkadaşının, İnkılâptan bu yana gösterdikleri anlayış ve tutumlarından dolayı Meclisin basına teşekkür ve takdirlerinin Başkanlıkça duyurulması hakkındaki önergesi okundu.

10.1.1961 Salı günü saat 15,00 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan   Kâtip   Kâtip
Orbay Kâzım   Aysan Şevki   Coşkun Alev

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15.00

BAŞKAN — Orbay Kâzım

KÂTİPLER : Çini Rifat, Yücebilgin Yusuf Ziya

BAŞKAN — Oturumu açıyorum efendim.

3. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Bakanlar Kurulu listesinin onanmış bulunduğu dair Devlet Başkanlığı tezkeresi (3/1)*

BAŞKAN — Bakanlar Kurulu listesini onandığına dair bir yazı var. Yüksek itilamı za arz ediyoruz efendim:

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Bakanlar Kurulu listesinin onanmış olduğu na dair Devlet Başkanlığının tezkeresi ilişik olarak sunulmuştur.

Temsilciler Meclisi üyelerine duyurulmasını saygılarımla arz ederim.

T. C.

M. B. K. Sekreteri

E. Acuner

T. C. Millî Birlik Komitesi Başkanlığına

Bakanlar Kurulu listesinin onanmış ve ilişik olarak sunulmuş olduğunu arz ederim.

Devlet Başkanı

Orgeneral

Cemal Gürsel

Başbakan	: Orgeneral Cemal Gürsel
Devlet Bakanı	: Hayri Mumcuoğlu
Devlet Bakanı	: Nâsır Zeytinioğlu
Adalet Bakanı	: Ekrem Tüzemen
Millî Savunma Bakanı	: Muzaffer Alankuş
İçişleri Bakanı	: M. İhsan Kızıloğlu
Dışişleri Bakanı	: Selim Sarper
Maliye Bakanı	: Kemal Kurdaş
Millî Eğitim Bakanı	: Turan Feyzioğlu
Bayındırlık Bakanı	: Mukbil Gökdoğan
Ticaret Bakanı	: Mehmet Baydur
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı	: Ragıp Üner
Gümrük ve Tekel Bakanı	: Fethi Aşkın
Tarım Bakanı	: Osman Tosun
Ulaştırma Bakanı	: Orhan Mersinli
Çalışma Bakanı	: Ahmet Tahtakılıç
Sanayi Bakanı	: Şahap Kocatopçuoğlu
Basın - Yayın ve Tuzirm Bakanı	: Cihat Baban
İmar ve İskân Bakanı	: Fehmi Yavuz

2. — YOKLAMA

YETKİN NÜVİT — Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

YETKİN NÜVİT — Muhterem arkadaşlar, filvâki henüz Meclisimizin tâbi olacağı İçtüzük hazırlanmış değildir. Ancak Kurucu Meclisin teşkiline mütaallik 157 sayılı Kanunun âmir hükmüne göre T. B. Millet Meclisinin İçtüzüğü halen mer'idir. Bu İçtüzüğün hükümlerine göre Meclis toplantısına yoklama yapılmak suretiyle

Başlanır. Zaten Kurucu Meclisin teşkiline dair olan Kanun da âzaların devamını bir kısım müeyyidelere bağlamış bulunmaktadır. Muayyen celseye gelmiyen üyenin üyelik hakları zâyi olmaktadır. Dünden beri Meclisimiz yoklamasız devam ediyor. Bu hususun tashih edilerek evvelâ yoklama yapılmasını istirham ediyorum.

BAŞKAN — Efendim, tensibettiğiniz takdirde, her gün yoklama yaparız. (Nizamname hükmüdür. Yapılması lâzım, sesleri)

BARLAS CEMİL SAİT — Efendim, iki gündür fiilen yoklama yapılmıştır. İlk gün, yemin için arkadaşların adı, listeden okunmuş, dün de komisyon seçimi için oy verme dolayısıyla isimler okunmuş ve bu suretle fiilen yoklama yapılmıştır.

Eğer, İhtüzük hazırlanmaya kadar, Türkiye Büyük Millet Meclisi İhtüzüğü hâkim olursa, Nüvit Yetkin Bey arkadaşımız bilir ki, ona göre yoklama yapmak, Riyaset Divanının takdirine bırakılmıştır. (Hayır, sesleri)

Bugün de Bütçe Komisyonu için oy vereceğiz. Sıradan liste okunacaktır. Bu suretle gene yoklama yapılmış olacak ve kimin gelip gelmediği belli olacaktır.

BAŞKAN — Gerek kanuni olan mecburi devamı araştırmak, gerekse nisabı anlamak bakımından her gün yoklama yapılması, lâzım.

Her gün yoklama yapılması hususunu reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yoklama yapıyoruz, efendim.

(Yoklama yapıldı.)

YILMAZ ASIM — İsmim hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

YILMAZ ASIM — Efendim, ad defterinde bir yanlışlık olarak ismim hem Asım Yılmaz olarak hem de Yılmaz Asım olarak iki defa okunmaktadır. Nisap hususunda bir yanlışlığa meydan vermemek için bu hatanın düzeltilmesini Başkanlık Divanından rica etmekteyim.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlar, Meclisimiz yeni toplanmış olması dolayısıyla söz isteyen ve konuşan arkadaşlar kürsüye geldikleri zaman ad ve soyadlarını söylesinler. Kendilerini tanımamız bakımından faydalı olacağını arz ederim.

2. — *Öğretmen Dernekleri Deleğeliğine seçilen Dursun Kut'un seçiminin hükümsüzlüğüne ve yerine İlhan Özdil'in seçildiğine dair Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı tutanağı*

BAŞKAN — Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından, Sayın İlhan Özdil'in seçildiğine dair tezkere vardır, okutacağım.

T. C.

Yüksek Seçim Kurulu

10 . 1 . 1961

Başkanlığı

Esas No: 9

Karar No: 15

Temsileiler Meclisi Üyeliğine ilişkin tutanak

Öğretmen Dernekleri delegeleri tarafından 29 . 12 . 1960 günü, 158 sayılı Kanunun 14 ncu maddesinin (a) bendi gereğince Temsileiler Meclisine, Meslekî ve Teknik Öğretimden üye seçilen Dursun Kut'un seçiminin hükümsüzlüğüne kurulumuzca Esas 9, Karar 15 sayılı altında 6 . 1 . 1961 günü ve and töreninden önce saat 13 te karar verilmesi üzerine söz konusu seçime ilişkin 29 . 12 . 1960 günlü tutanakta, Meslekî ve Teknik Öğretime bağlı yedek temsileiler arasında en çok oy almış bulunduğu anlaşılan İlhan Özdil'in, 158 sayılı Kanununun 24 ncu maddesi hükümüne Temsileiler Meclisine üye seçilmiş sayılması gerekmektedir.

Adı geçenin öğretmen dernekleri delegeleri tarafından seçilmiş Temsileiler Meclisi üyesi olduğunu bildiren bu tutanak düzenlendi ve kendisine verildi.

Yüksek Seçim Kurulu Başkanı
Yangıtay Birinci Başkanı
Recai Seçkin

İNAN RAUF — Efendim, 29 . 12 . 1960 günlü Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonunda yapılan seçimde, Dursun Kut, Temsileiler Meclisine üye seçilmiştir. Halen Teknik Öğretimde teknik vazifededir. Yanlışlıkla Millî Eğitim Bakanlığına sorulan bir suale yanlış bir cevap verilmesi dolayısıyla seçimi iptal edilmiştir. Halbuki bu hususun Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonundan sorulması icabederdi. Böyle olsaydı bu arkadaşın seçimi iptal edilmezdi. Bunu dikkatinize arz ederim efendim. (Salâhiyet Yüksek Seçim Kurulundur, sesleri)

BAŞKAN — Bu hususta söz isteyen var mı? (Salâhiyet Seçim Kurulundur, karar katidir, konuşulamaz sesleri)

4. — ANDIÇME

1. — *Özdil İlhan'ın andiçmesi*

BAŞKAN — İlhan Özdil buradalar mı? Bu-

rada ise andiçmeye davet ediyoruz.

(Özdil İlhan andiçti.) (Alkışlar)

5. — SEÇİMLER

1. — *Kurucu Meclis İctüzüğünü görüşmek üzere komisyon kurulması*

BAŞKAN — Gündemimizin 1 nci konusu İctüzük olması bakımından dün bir teklifte bulunmuş olan Sayın Çağa Esat'ın teklifini arz etmiştim. Bugün bunu teyiden bir teklif daha var. Şimdi bunu da yüksek itilâma sunuyorum.

Temsileiler Meclisi Başkanlığına

159 sayılı Kanununun 2, 12 ve 18 nci maddeleri muvacehesinde ve 30 ncu maddenin «Temsileiler Meclisi... Anayasa ile Seçim Kanununun gecikmeden görüşülmesini ve kabulünü sağlayacak çalışma esasları ile usullerini derhal karara bağlar» sarahati karşısında, Heyeti Aliyeye aşağıdaki kararın ittihazını arz ve rica ederim.

10 . 1 . 1961

Saygılarımla

Alp Kuran

«Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonları, her 15 günde bir çalışmaları hakkında bir raporla Temsileiler Meclisine bilgi vermekle mükelleftirler. Temsileiler Meclisinin her üyesi sözü geçen komisyonların çalışma esasları, usulleri ve çalıştıkları konular üzerinde her zaman teklif ve temennilerde bulunmak ve Temsileiler Meclisince karar ittihazını talebetmek hakkını haizdirler. Komisyonlar, çalışmaları ile ilgili konularda, her hangi bir meselenin karar altına alınmasını veya Temsileiler Meclisinin temayülünü belirtmesini istemek yetkisine sahiptirler.

Gerek temsilei üyelerin gerekse komisyonların bu konulardaki önermeleri öncelikle ve ivedilikle gündeme alınır.»

Yüksek Başkanlığa

Dağıtılan gündeme göre komisyonların seçimi ile birlikte oturumun biteceği anlaşılmaktadır.

Halbuki 157 sayılı Kanununun 30 ncu maddesinin ilk fıkrası ise Temsileiler Meclisi ile Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonlarının, Anayasa ile Seçim Kanununun gecikmeden görüşülmesini ve kabulünü sağlayacak çalışma esasları ile usullerinin derhal karara bağlanmasını âmiridir.

Bu itibarla komisyon seçimlerini mütaakıp Meclisin yukarıda yazılı usul ve esasları tesbit etmesi kanun icabı olmaktadır.

Bu hususta müzakere açılmasını arz ve teklif ederim.

Esat Çağa

BAŞKAN — Aynı mealde bir takrir daha var; onu da okuyoruz :

Temsileiler Meclisi Başkanlığına

Kurucu Meclisin teşkili hakkındaki Kanununun 25 nci maddesinde çalışmaların yeni kabul edilecek İctüzüklere göre yapılacağı, hüküm bulunmayan ahvalde Büyük Millet Meclisi İctüzüğüne göre hareket edileceği açıklanmıştır.

30 ncu maddede ise Temsileiler Meclisi, Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonlarının, Anayasa ve Seçim kanunlarının gecikmeden kabulünü sağlayacak çalışma esas ve usullerini derhal karara bağlayacakları yazılıdır.

Kanununun 25 nci madde hükmünün mevduid-yetine rağmen ayrıca 30 ncu maddeyi vaz'etmiş bulunması karşısında 30 ncu madde hükmünün İctüzüklerde derpiş edilmiş veya edilecek olan kaideler dışında kalan esaslara ve usullere aid olduğu neticesini kabul zaruridir.

Anayasa ve seçim komisyonları ve Meclisi Âli; İctüzük ahkâmına göre toplanacak, müzakere ve kararlara varacaktır. Bunun dışında gerek içinde bulunduğumuz devre şartlarının mahiyeti ve nezaketi ve gerekse memleketin yüksek menfaatleri noktalarından Anayasa ve Seçim Kanununun âzami süratle yürürlüğe konması zarureti muvacehesinde kanun vâzını ayrıca 30 ncu madde hükmünü vaz'etmiş bulunmaktadır. Buna göre her iki kanunun süratle kabulünü sağlayacak usul ve esaslar Heyeti Aliyede ve buna muvazi olarak komisyonlarda müzakere ve tesbit edilecektir.

Kanununun 5 nci bölümü Anayasa ve Seçim Kanununun hazırlanması ve kabulü hakkında kaideler koymuştur. Tetkikinden, her iki kanunun Millî Birlik Komitesi veya Hükümet teklifi olarak gelmediği kanunların doğrudan doğruya

Meclisçe hazırlanacağı anlaşılmaktadır. Şu hale göre, komisyonlar her iki kanunun tedvininde esas olarak alınacak esas ve prensipler üzerinde mutabakate ve karara varmaları bundan sonra o esas dairesinde maddelerin tesbitine geçmeleri iktiza etmektedir. Şimdi komisyonun prensibolarak tek Meclis esasını kabul ederek ona göre uzun çalışmalarından sonra bir tasarı ile Umumi Heyete gelmesi ve tek Meclis esasının Meclisçe kabul edilmemesi halinde yeniden aynı müddetle çalışma yapılarak yeni bir metin hazırlamak iktiza edecektir. Bunun kanunun kabulünü ne derece geciktireceğini izah zaittir. Komisyonlar ile Heyeti Umumiye arasında kanunların esas prensipleri bakımından mutabakat yapılmadan hazırlanacak tasarı için kaybedilecek zamanın boşa gitmesi büyük ihtimal dâhilindedir. Her iki ana kanun birkaç ana fikre istinadedecektir. Kanunların istinadettirileceği ana prensipler komisyonlarda bilâhara Umumi Heyette müzakere ve neticeye bağlanmalı, bu arada komisyonlar tâli meseleler üzerinde dahi birkaç esastan hangisinin kabulü gerekeceği hususunun Umumi Heyetçe karara bağlanmasını talebedebilmelidir. Mezkûr 30 neu madde hükmünü işte bu mânada kabul zarureti vardır. Bu itibarla Anayasa ve Seçim Kanunu çalışmalarını süratlendirecek esas ve usuller hakkında kanunun emrettiği gibi derhal müzakere açılması iktiza edilmektedir. Bu sebeplerden dolayı Esat Çağa arkadaşımızın bugüne tehir edilen teklifinin kabulünü arz ve teklif ederim.

Bolu İl Temsilcisi
Zeki Baltacıoğlu

HAZER MEHMET — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

HAZER MEHMET — Muhterem arkadaşlarım, dünden beri bir usul hatası yüzünden Yüksek Meclis işgal edilmektedir.

Evvelâ, müzakeresine karar verilmeyen bir mevzuda yapılan bu kadar mufassal ve mütalâah bir teklif usule aykırı olduğu gibi işi uzatır. Önce böyle bir komisyonun kurulup kurulmaması hakkında bir karar alınır. Ondan sonra bu hususta teklifler gelir.

Şimdi hiçbir karara varılmadan bir teklif yapıyor. Çünkü de böyle idi. Bugünkü de öyle.

Şimdi istirahat ediyorum, evvelâ bu usulü halledelim. Yine bir usul meselesini arz ede-

yim. Malûmunuz olduğu üzere bir mesele hakkında teklif yapılabilmesi için ancak bu meselelerin gündeme alınması suretiyle olur, bu bir. Gündemin tamamı arz edildikten sonra olur iki. Bu meseleler gündeme alındıktan sonra yapılacak komisyon teşkilini mütaakıp olur. Bir komisyon teşkili varmış gibi birtakım kâğıtlar vardır. Bu hususta evvelâ bir karar alınmalıdır. Mer'i İktüzük böyledir, tatbikat da böyledir. Şimdi Meclis Riyaseti tarafından dağıtılmış birtakım kâğıtlar vardır. Bunlar Meclise mal olmamıştır. Teklif de değildir, ne olduğu da belli değildir. Bâzı komisyonlara bâzı arkadaşların isimleri yazılarak basılmıştır. Bunların evvelâ Meclise mal edilmesi lâzımdır. Meclise mal olmıyan bir şey için de Devlet Hazinesinden masraf yapılamaz. Bunun için bu teklifler bir emrivâki şeklinde telâkki edilebilir.

Riyasetten rica ediyoruz, bu gibi usule aykırı ve münakaşalara sebeb olabilecek muamelelere zamanından evvel meydan vermesinler.

KİTAPÇI ŞAHAP — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

KİTAPÇI ŞAHAP — Muhterem arkadaşlarım, gerek dünkü Celsede, gerekse biraz evvel okunan takrirler münasebetiyle müzakere uzamaktadır. Alp Kuran arkadaşımızın teklifi, Anayasanın 29 ve 30 neu maddeleri ile ilgilidir. Anayasayı ve Seçim Kanununu hazırlıyacak olan komisyonlar elbetteki Yüksek Heyetinin murakabesi altında çalışacaklardır. Bu komisyonlara direktif vermek, orada cereyan eden müzakere ve münakaşalardan haberdar olmak yetkisi Meclisindir. Onun için arkadaşımızın teklif ettiği gibi bir karar alma ve bu kararın metnini kendilerinin tekliflerinde ifade ettikleri şekilde hazırlamaya lüzum yoktur. Anayasanın hazırlanması ve Seçim Kanunu da bir an evvel hazırlanarak seçime gidilmesi meselesi hepimizin malûmudur. Öyle bir Meclis ki, henüz İktüzüğü hazırlanmamıştır. Bu itibarla kurulan iki komisyonun faaliyetini kontrol ve gerekse direktifler verebilmesi, icabeden kararları alabilmesi, icabeden İktüzüğünün bir an evvel hazırlanması ve iş sahibi olarak çalışmasıyla mümkündür. Gerek 29 neu maddede ve gerekse 30 neu maddede bahsedilen Anayasanın hazırlanması ve Seçim

Kanununu tedvin etmek faaliyeti ancak İctüzükle sağlanacaktır. İctüzüğün kabul edilmesi, diğer işlerin süratini sağlayacak ve zamanında çalışmaya imkân verecektir.

Mehmet Hazer'in beyan ettiği şekilde emrivâki olarak tevzi edilmiş olduğunu tahmin etmiyorum. Riyasetle ve Meclisle en ufak bir alâkası yoktur. Takrirler meyanında bu devrede yapılacak olan İctüzüğün hazırlanmasını süratlendirmeye mütedair takrirler de vardır. Bu takrirler şimdi okunanlara tekaddüm etseydi mesele halledilmiş olacaktı. Tevzi edilen kâğıtlar da bunlarla ilgilidir. İctüzük hazırlanmadan yaptığımız görüşmelerin salim bir neticeye varabileceği kanaatinde değilim.

İctüzüğün hazırlanması ile ilgili takrirler okunup tasvibinize mazhar olursa bunun ışığı altında kurulacak komisyon meselesinin de halledileceğine kaaniim.

Anayasayı hazırlıyacak ve Seçim Kanununu düzenliyecek olan komisyonlar, zaman zaman, kanunun tâyin ettiği müddet ve esaslar dairesinde sizlere rapor verecektir. Bu raporlar sadece Riyasete takdim edilmiş veyahut eski İctüzüğe göre âzalara dağıtılmış Arzuhal Encümeni raporları şeklinde olmayacaktır. Komisyon tarafından verilecek raporlar burada okunacağı için her zaman Yüksek Heyetiniz, kanunun emrini yerine getirmek suretiyle, hem komisyonun faaliyetini kontrol ve hem de hangi yolda çalışması lâzımgeldiğini karara bağlamak imkân ve fırsatını bulacaktır.

Bu itibarla kurulmuş olan komisyonlar aralarında vazife taksimi yapmak suretiyle en kısa zamanda Yüksek Heyetinize bu kanunların hazırlanmasında takibedilecek ana hatları tesbit edecek bir prensip kararının alınması için huzurunuzda gelmek gayreti içindedir. Kendi aralarında çok kısa zamanda, Alp Kuran'ın beyan ettiği şekilde ana maddelerin esaslarını ve prensiplerinin halli noktasından sizlerin mütalâasına en kısa zamanda müracaat edecektir.

Onun için bu iki takririn kabulüne bendenizce lüzum yoktur. İctüzük meselesinin biran evvel halledilmesi bu meseleyi de halledecektir.

AKSOY MUAMMER — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

AKSOY MUAMMER — Muhterem arkadaşlar, aynı meseleden dolayı ikinci defa huzurunuzu işgal ettiğim için özür dilerim. Gündem dışı konuşmalar, müzakereleri kördüğümüne bağladı. Bunun sebebi teklif sahibi arkadaşlarımızın 29 ve 30 ncu maddedeki (derhal) kelimesini dar mânada tefsir etmeleridir. Hukukta (derhal) kelimesi hiçbir zaman (o anda) mânasına gelmez. (İmkân varsa, imkânlar hazır olduğu takdirde, zaman kaybetmeksizin) mânasına gelir. İmkânlar hazırlanmadan da karar alınmaz. Binaenaleyh, burada derhal demekten maksat, başka teferruatlı, falan falan kanunlara geçilmeyecek en zaruri veya en müstacel işler arasında bu konuşulacak demektir.

Burada bir İctüzük ortaya çıkıyor ve deniyor ki, Meclisimizin İctüzüğü yoktur. Gerçi cevabolarak, Kurucu Meclis teşkili hakkındaki Kanunun bir maddesinde, T. B. M. Meclisinin İctüzüğü yürürlükte olduğu, diğer İctüzüklerde bulunmayan hususların tamamlayıcısı olduğu belirtilmekte ise de bu tüzük bir Meclis için hazırlanmıştır. İki Meclis çalışmasına asla cevap veremez. İki Meclisin faaliyette bulunabilmesi için Kurucu Meclisin İctüzüğünü kabul etmek zaruridir. Bunun yanında zaten İctüzüğü müzakere ve kabul etmek 30 ncu maddenin emrini yerine getirmektir. Eğer kanuna bir bakacak olursanız göreceksiniz ki, 5 nci maddeden 16 ncı maddeye kadar 11 madde zaten, Anayasa Komisyonu ve Seçim Kanunu komisyonlarının faaliyet tarzı ile ilgili hükümler vaz'etmektedir. Binaenaleyh bunların tatbik edilmediği yerde eski İctüzük tatbik edilecektir. Şu İctüzük hakkındaki maddeler kâfi görülüyorsa, «kâfi değildir, şu şu kısımlar şu kadar ay içinde gelecek; şu kadar raportör olacak» gibi bu hususların karara bağlanması lâzımdır. Önce şu tasarıda nelerin olduğunu tetkik etmek lâzımdır. Yoksa, hiçbir zaman kaide vaz'eden kararlar alınmaz. Birçok kimse teklif yapacak. Böyle şey olmaz. Önce bir komisyon bir teklifle gelir. Başlangıçta bir proje olur. Bu bakımdan istirham ediyorum. Elde mevcut kanunun derhal kelimesinden endişeye düşülmemelidir. Bu komisyon teşkil edilirse bu komisyondan gelecek kararları kâfi görmezseniz, daha birçok kararlar ihdas ederek bu komisyona direktifler verebilirsiniz. (Gündeme geçelim sesleri)

BAŞKAN — Bir takrir var okuyoruz.

Yüksek Başkanlığa

Gündemin 1 nci maddesinin ivedilikle müzakeresini ve önergelerin bundan sonra müzakere edilmesini arz ve teklif ederim.

10 . 1 . 1961
Mehmet Göker

KIRKER ENVER — Usul hakkında, gündemin 1 nci maddesi hakkında söz istiyorum. (Reye reye sesleri)

BAŞKAN — Müzakerenin kifayeti hakkındaki takririni reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Usul hakkında sayın arkadaşlarımın Başkanlık için söyledikleri sözde benim de şahsi ace-meliğim vardır. (Estafurullah Paşam, sesleri) Arkadaşlarıma, söyleyecekleri sözler Komisyon çalışmalarına yardımcı olur diye söz verdim.

Şimdi verilen karar gereğince gündemin birinci maddesi üzerinde, yani Kurucu Meclis İktüzüğü Komisyonu hakkında arkadaşlarımın mütalâasını rica edeceğim.

Bir önerge geldi okutuyorum.

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığa

Kurucu Meclisin İktüzüğü ile birlikte; öntasarısı hazırlanan Temsilciler Meclisi İktüzüğü'nün de gündeme alınmasını ve öncelikle görüşülmesini arz ve teklif ederiz.

Zeki Kumru lu Halil Öymen

BAŞKAN — Arkadaşlar, şimdi elimizde Kurucu Meclis İktüzüğü Öntasarısı var. Hazırlanmış ve basılmıştır. Temsilciler Meclisinin İktüzüğü öntasarısı ise yarın akşama kadar yetiştirilecektir. Onun yetiştirilmesine kadar Kurucu Meclis İktüzüğü öntasarısının görüşülmesi ve öteki öntasarı yetiştikten sonra onun da ayrıca konuşulması mümkün olacaktır.

Şimdi bir teklif daha var. Bunda da Kurucu Meclis İktüzüğü öntasarısının evvelâ konuşulması ve karara bağlanması teklif ediyor.

Yüksek Başkanlığa

İmzamızla Yüksek Başkanlığa sunduğumuz «Kurucu Meclis İktüzüğü» tasarısının, kurulacak bir komisyona tevdi ve öncelikle müzakeresinin temini için, Genel Kurulun 10.1.1961

Salı günü saat 15 te toplanmasını arz ve teklif ederiz.

Muammer Aksoy

Nüvit Yetkin

BAŞKAN — Bu önerge dün okunmuş ve bu güne bırakılmıştı.

Tekrar bilginize arz etmiş oluyoruz. Şimdi de namzet teklifi var okuyoruz.

Yüksek Başkanlığa

Yüksek Başkanlığınıza tevdi edilmiş bulunan «Kurucu Meclis İktüzüğü» tasarısının;

1. — Genel Kurulca teşkil olunacak 11 kişilik komisyonda incelenmesine karar ittihaz buyurulmasını,

2. — 1 nci maddede kabule mazhar olduğu takdirde aşağıda isimleri yazılı üyelerin komisyona seçilmek üzere aday olarak ilânını arz ve teklif ederiz.

Nazif Çağatay

Halil Öymen

1. — Zeki Kumru lu
2. — Hikmet Kümbetlioğlu
3. — Vedat Arıkan
4. — İsmet Giritli
5. — Muammer Aksoy
6. — Münci Kapani
7. — Nurettin Ardıçoğlu
8. — Nüvit Yetkin
9. — Ahmet Oğuz
10. — Esat Çağa
11. — Fethi Çelikbaş

KIRKER ENVER — Başkanım, müsaade ederseniz usul hakkında bir mâruzatım olacaktır.

BAŞKAN — Buyurun.

KIRKER ENVER — Efendim, Kurucu Meclis İktüzüğü'nün görüşülmesi gündeme alınmış bulunmaktadır. Elimizdeki Kurucu Meclis Kanununa göre Kurucu Meclis, Millî Birlik Komitesiyle Temsilciler Meclisinden mürekkeptir. Bu itibarla Temsilciler Meclisinin İktüzüğü ile Millî Birlik Komitesinin İktüzüğü'nün karma vaziyeti Kurucu Meclisin İktüzüğü'nü teşkil eder. Bugün Kurucu Meclis İktüzüğü hakkında burada mâruzatta bulunan arkadaşlarımın bu noktayı daima göz önünde bulundurmaları gerekir, kanaatindeyim. Bu noktaya işaret etmek istedim.

Mâruzatım bundan ibarettir.

BAŞKAN — Buyurunuz Nüvit Yetkin.

YETKİN NÜVİT — Muhterem arkadaşlar, filhakika Kurucu Meclis İctüzüğü, demin Muammer arkadaşımızın ifade ettiği gibi, Temsilciler Meclisi ve M. B. Komitesinin müşterek çalışmalarını ile düzenlenmesi itibariyle, şüphesiz her iki Meclisin de tetkikinden, tasdikinden geçmesi gerek, ancak, 157 sayılı Kanun, müşterek toplantılara aidolan Kurucu Meclis İctüzüğü'nün hazırlanmasını emretmiş olduğuna göre elbetteki bunun bir kanun olarak mütalâa edilmesi halinde; evvelâ Temsilciler Meclisinde müzakere ve kabul edildikten sonra, 2'nci müzakeresinin M. B. Komitesinde yapılmasına ve şayet bir kanun olarak mütalâa edilmiyorsa, evvelâ Temsilciler Meclisinin noktai nazarı açıklandıktan sonra müzakere ve kabulü düşünülebilir. Bir müşterek toplantıda müzakere ve kabulüne dair bir düşünce hiçbir zaman Yüksek Meclisin hazırladığı ve huzurunuzda gelen bir tasarı üzerinde ilk görüşmenin yapılmasına mâni teşkil etmez ve aksine bir hüküm yoktur, efendim.

Bu tasarımı hazırlayanlar arasında bulunan bir arkadaşınız olarak arz ediyorum; bu tasarrının hazırlanmasında Millî Birlik Komitesinin temsilcileri de hazır bulunmuşlardır. Onların noktai nazarlarının alınmasına itina edilmiş, Meclisimizde süratle geçirilip tatbiki kolayca mümkün olsun, diye bu yola gidilmiştir. Komisyonu ne kadar kısa zamanda kurar ve süratle karara varırsak aynı süratle ve kolaylıkla Millî Birlikten de çıkabilir.

Demin bir tahrir verildi, bir dakika ona da temas edeyim. Temsilciler Meclisi İctüzüğü'nün şu anda gündeme alınarak aynı zamanda müzakere edilmesini ileri sürdüler ve aynı komisyona verilmesini istediler. Filhakika Kurucu Meclis İctüzük tasarısı tabii ve tevzi edilmiştir. Ama ne de olsa bu tasarı da komisyondan geçecek, ondan sonra huzurunuzda görüşülüp halledilmiş olacaktır. Aynı surette tabedilmemiş olsa bile Temsilciler Meclisinin İctüzüğü olarak hazırlanmış olan tasarrının komisyonda müzakere edilmesi ve Yüksek Huzurunuzda tabedilmiş olarak gelmesi gerekirdi. Bu şekilde tabedilmiş olması Temsilciler Meclisinin incelemesi için bir mâni teşkil etmez kanaatindeyim. Bu itibarla sınımsız olduğum takdirde kabul buyurunuzun rica ederim.

ULUTAŞ İSMAİL — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

ULUTAŞ İSMAİL — Arkadaşlar, dikkat ettim, bu listelerde bir arkadaşın ismi birkaç kere yazılmış. Yani aynı isim A, B, C, komisyonlarında aynı zamanda yer almış durumdadır. Biz sabahdan öğleye, öğleden akşama kadar kondanşe bir şekilde çalışacağımıza göre bir şahsın aynı zamanda üç komisyonda birden bulunması imkânsızdır; A komisyonunda bulunduğu takdirde B komisyonunda bulunamayacaktır. Böylece ya iki komisyon noksan kadro ile çalışacak veyahut da bunlar değişik devrelerle faaliyette bulunmak zorunda kalacaktır. Burada zamanımızın azlığından bahsedildi. Evet, zamanımız azdır, fakat bunu söylerken süratin icabettirdiği teknik hususları nazarı dikkate almamış oluyoruz.

Sözlerime son verirken, değişik komisyonlarda aynı arkadaşların bulunmaması lâzımgeldiği hususunu Yüksek Divanın nazarı itibara alması lâzımgeldiğini ehemmiyetle belirtmek isterim.

BAŞKAN — Buyurunuz İsmet Giritle.

GİRİTLİ İSMET — Efendim, hakikaten müzakereler uzuyor ve hem de lüzumsuz yere uzuyor. Muammer Aksoy ve Nüvit Yetkin arkadaşlarımızın söylediklerine aynen katılıyorum. Durum açık. Kurucu Meclis İctüzüğü 1'nci derecede Temsilciler Meclisinden geçer. Buna hiçbir engel yoktur. Binaenaleyh, biz bunu yapabiliriz. Kurucu Meclis İctüzüğü tasarısı hazır durumdadır ve gündemin 1'nci maddesini teşkil etmektedir. Nüvit Yetkin arkadaşımızın açıklamasına göre de, Kurucu Meclisin diğer kolunu teşkil eden M. B. Komitesi üyeleri de noktai nazarlarını bildirirler.

30'ncü maddeye gelince : Düünden beri zihinleri karıştıran Esat Çağa arkadaşımızın ifadesinden anlıyoruz ki, 25'nci maddeye göre hazırlıyacağımız İctüzüklerde Anayasa ve Seçim Kanununun en kısa zamanda hazırlanmasını sağlayacak birtakım hükümlerin yer alması icabettirmektedir. Yoksa bu demek değildir ki; İctüzüğü bir tarafa bırakalım onun prosedürünü tanzim edelim. Binaenaleyh gündem üzerinde yürüyelim, gündemin birinci maddesi de Kurucu Meclis İctüzüğüdür.

ONAT ARİF HİKMET — Söz rica ediyorum.

BAŞKAN — Sözüünüz komisyon kurulması hakkında mıdır?

ONAT ARİF HİKMET — Usul hakkında.

BAŞKAN — Buyurun...

ONAT ARİF HİKMET — Muhterem arkadaşlar, bendeniz Nüvit Yetkin arkadaşımızla hem fikirim. Kurucu Meclis Millî Birlikle Temsilciler Meclisinden teşekkül eder. Kurucu Meclisin bir uzvu olan Temsilciler Meclisi İktüzüğünü müta-lâa etmeden, ikinci kısma geçmek muhakkak ki arada birtakım boşluklara yol açabilir.

Arkadaşlar diyorlar ki, Temsilciler Meclisi İktüzük tasarısı halinde hazırdır. Ama 24 saat sonra gelecektir. Onun için şimdiden bu komisyon üyelerini seçelim... Malûmuâliniz, bu komisyon seçilirken, tüzük hükümlerine dayanılarak seçilir. Bu Kurucu Meclis İktüzüğünü hazırlayan arkadaşlar dahi teklif ettikleri birkaç isimde tezat halindedirler. Bu teklif edilen tasarıda, 6 ncı maddede «Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonlarında görev alan üyeler, bu görevleri sona ermedikçe başka komisyona seçilemezler.» denilmektedir. Bu hükmü hazırlayan arkadaşlar, Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonlarına evvelce birtakım arkadaşları teklif etmişlerdi. Bu Temsilciler Meclisi ve Kurucu Meclis İktüzükleri mühimdir. Demin Muammer Aksoy arkadaşımızın dediği gibi, buradaki «derhal» kelimesinin bir tefsirini yapmak lâzımdır. Bu hususta geçirilecek bir veya iki gün fazla bir zaman değildir, elverir ki, tezatlara düşünelim.

Mâruzatım bundan ibarettir.

BAŞKAN — Efendim, komisyon teşkili hakkında başka söz istiyen var mı?

İNAN ŞEFİK — Efendim, gündemimizde yer alan bir madde Kurucu Meclis İktüzüğüdür. Bu tüzük basılmış ve dağıtılmıştır. Binaenaleyh bir komisyon kurup derhal incelemeye başlanması gerekiyor. Fakat, tamamlanması gereken bir iş de, Temsilciler Meclisi İktüzüğüdür. Bu İktüzüklerin birbirleriyle ahenktar olması da gerekir.

Yapılacak olan çalışmalar, yeni Anayasa ve Seçim Kanununun hazırlanmasına yönelecektir. Binaenaleyh, bu Mecliste, bu komisyonlar gerek müşterek gerekse ayrı çalışsınlar Kurucu ve Temsilciler Meclisinin işleyiş nizamını koordine edecek şekli hazırlıyacaktırlar. Bu bakımdan bendeniz tek komisyon seçilmesini ve bu komisyonun hem Kurucu, hem de Temsilciler Meclisi İktüzüğünü birlikte tetkik etmeleri ve bu esaslar dairesinde bir proje getirmeleri uy-

gun olacaktır. İki ayrı komisyon seçersek aralarındaki koordinasyonu temin güçleşecektir.

BAŞKAN — Efendim, gündemimiz Kurucu Meclis İktüzüğü için bir komisyon kurulmasına aittir. Komisyon kurulur, Temsilciler Meclisi İktüzük tasarısı geldiği zaman, Yüksek Heyetiniz, onu da ister bu seçtiğimiz komisyona hava- le eder, isterse ayrı bir komisyon kurar.

Binaenaleyh ben gündemin birinci maddesinde olduğu gibi Kurucu Meclis İktüzüğünü incelemek üzere komisyon kurulması hakkındaki teklifi oylarımıza arz ediyorum; kabul edenler.. Etmeyenler.. İttifakla kabul edilmiştir.

Şimdi teklif kabul edildiğine göre, bu komisyonun kaç kişiden kurulması lâzımgeldiği hususunu oyunuzda sunmam gerekiyor. (11 kişiden kurulması yerindedir. 11 kişi olsun sesleri) Bu komisyonun 11 kişiden kurulması hususunu oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Şimdi adayların isimlerini evvelce verilip okunmuş bulunan Nazif Çağatay ve Halil Özmen'in önergelerinden aynen okuyoruz.

1. — Zeki Kumrulu
2. — Hikmet Kümbetlioğlu
3. — Vedat Arıkan
4. — İsmet Giritli
5. — Muammer Aksoy
6. — Münci Kapani
7. — Nurettin Ardıçoğlu
8. — Nüvit Yetkin
9. — Ahmet Oğuz
10. — Esat Çağa
11. — Fethi Çelikbaş

BAŞKAN — Buyurun, Münci Kapani.

KAPANI MÜNÇİ — Efendim, kurulacak olan Komisyon için teklif edilen adaylar arasında benim de ismim geçiyor. Yalnız, son teşkil edilen Anayasa Komisyonu üyeliğine seçilmem hasabı ile ve iki komisyonda birden çalışmanın imkansızlığı dolayısıyla, buradan affımı rica edeceğim.

Esasen, tüzük tasarısının 6 ncı maddesinde, Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonlarında görev alan üyelerin, bu görevleri sona erinceye kadar başka bir komisyonda görev alamıyacıkları hususu da derpiş edilmiş bulunmaktadır.

Böyle olmasa bile, komisyon çalışmalarının aksamaması söz konusu olacağından, bu İktüzük Komisyonu üyeliğinden affımı rica ediyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz İsmet Giritli.

GİRİTLİ İSMET — Bu adaylar konusunda kısaca konuşmak istiyorum.

Münci arkadaşımızın söylediklerine itiraz edeceğim. 6 nci maddeden bahsediyorlar. Kurucu Meclis İktüzük tasarısı henüz kabul edilip kesinleşmemiş olduğuna göre bununla bağlı değerlerdir, bir. İkincisi, bahis konusu olan 6 nci madde İktüzük Komisyonu gibi geçici bir komisyona değil, daimî komisyonlara taallük eder.

Sonra, kendilerinin seçilmiş buldukları Anayasa Komisyonu, 157 sayılı Kanunun sarahatine göre çalışma esaslarını tesbit etmek zorunda olduğundan, bu çalışma esasları ancak İktüzükte tesbit edilecektir. Buna nazaran o zamana kadar fazla mesailer olmayacağından kıymetli mesailerinden istifade etmek için başka bir engel bulunmadığını arz ederim.

PAKSÜT EMİN — Efendim, gündemin birinci maddesi gereğince Kurucu Meclis İktüzüğü hakkındaki tasarımın tetkiki için bir komisyon teşkilini biraz evvel kabul buyurdunuz. Bu komisyona seçilecek arkadaşların seçiminden önce bazı aday listelerinin hazırlanmış olduğunu gördüm ve bir tanesinde de kendi isimimin yazılmış olduğunu farkettim. Bunun için söz almış bulunuyorum.

Benim konuşmalarım, az önce buradan sizlere hitabeden arkadaşımın fikirlerinin aksi mahiyette olacaktır. 157 sayılı Kanunun 25 nci maddesi gereğince çalışmalarımızın hepsi İktüzüklerin tanzimini gerektiriyor. Mevcut İktüzükte sarahat olmıyan hallerde eski Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün tatbik edileceği, bir atıf suretiyle, belirtilmiş bulunuyor. Yani bu İktüzükte bir boşluk bulunduğu takdirde eski Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğündeki hükümlerle bu boşluk doldurulacaktır. Eski Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 22 nci maddesine göre İktüzük meseleleri Anayasa Komisyonuna havale edilir. Amma Kurucu Meclisin ve yeminlerimizin mahiyeti, Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonlarına salâhiyet ve vazifeler vermektedir. Bu sebeple bu komisyonlarda vazife alan arkadaşlar, va-

kit kaybetmeden kendilerini bu işe hazırlasınlar. Bu itibarla, Anayasa Komisyonuna seçmiş bulunduğunuz bir nazir arkadaşımız olarak diyorum ki, bu kadar güzide bir kurul içinde İktüzük Komisyonunda çalışacak birçok başka arkadaşlarımız var. Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonlarına seçilenler dışında ve bugünkü gündemimizin 2 nci maddesine göre teşkil edilecek olan Bütçe Komisyonuna seçilecek arkadaşlarımızın dışında kalan arkadaşlarımızdan bir kurul teşkil edilsin, ricam budur efendim.

BAŞKAN — Efendim, Sayın Münci Kapani arkadaşımız adaylıktan feragatte ısrar ediyorlar mı?

KAPANI MÜNCCI — Evet efendim, ediyorum.

BAŞKAN — Şu halde efendim, bu arkadaşımızın yerine bir başka arkadaşımızın seçilmesi gerekiyor.

Bir önerge var, okuyoruz efendim.

Yüksek Başkanlığa

Kurucu Meclis İktüzüğü Komisyonuna Mehmet Hazer'i aday olarak arz ve teklif ediyorum.
Sırrı Atalay

BAŞKAN — Ayrırma heyetini ad çekme suretiyle seçiyoruz.

Dağlı Hazım,
Bora Arslan,
Gürün Muhittin..

BAŞKAN — Ayrırma heyeti olarak adları okunan arkadaşlarımız seçildiler. Şimdi iki namzet teklifi önergesi var okuyoruz.

Temsilciler Meclisi Başkanlığı katına

Kurucu Meclis İktüzüğü Komisyonuna aşağıdaki üyeleri arz ve teklif ederiz.

Enver Kırker Celâl Sungur Asım Yılmaz

1. — Sırrı Atalay,
2. — Mehmet Hazer,
3. — Enver Kırker,
4. — Arif Hikmet Onat,
5. — Esat Çağa,
6. — Nurettin Ardıçoğlu.

Başkanlığa

Kurucu Meclis İktüzüğü için Raif Aybar ve Ekrem Alican'ı teklif ediyorum.

Necip Bilge

BAŞKAN — İsimleri okunmak suretiyle oyları toplamaya başlıyoruz.

(Ad defterine göre oyların toplanmasına başlandı.)

BAŞKAN — Oylarını kullanmayan arkadaş-

lar lütfen kullansınlar... Oy toplama işi bitmiştir.

Sayım sonuna kadar oturuma ara veriyorum.

Kapanma saati : 16,25

İKİNCİ OTURUM

Açılma saati : 17,55

BAŞKAN — Orbay Rauf

DİVAN KÂTIPLERİ : Çini Rifat, Yücebilgin Yusuf Ziya

BAŞKAN — Oturumu açıyorum.

Efendim, seçim neticelerini arz ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Kurucu Meclis İktüzüğünü görüşmek üzere teşkili kararlaştırılan komisyon için yapılan seçime (235) üye katılmış ve neticede ilişik listede adları yazılı olanlar hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Dağlı Hazım	Bora Arslan

Üye
Gürün Muhittin

İsmet Giritli	202
Hikmet Kümbetlioğlu	192
Esat Çağa	185
Nüvit Yetkin	184
Muammër Aksoy	170
Fethi Çelkbaş	168
Zeki Kumrulu	167
Ahmet Oğuz	152
Mehmet Hazer	148
Vedat Arıkan	144
Nurettin Ardıçoğlu	139
Sırrı Atalay	54
Raif Aybar	51
Münci Kapani	50

2. — Bütçe Komisyonu seçimi

BAŞKAN — Ruznamenin ikinci maddesine geçiyoruz.

Bütçe Komisyonuna seçilecek üyeler hakkındadır. Bundan evvel birkaç taktırir vardır, onları okutuyorum.

Temsilciler Meclisi Yüksek Riyaset Makamına 1961 bütçesinin hazırlanmasında hizmeti sebk etmiş olan Ekrem Alican'ın da Bütçe Komisyonuna seçilmesini arz ve teklif ederiz.

Doğukan Suphi	Üstün Feridun	A. İpşiroğlu
Ali Erel	Vasfi Gerger	Okunamadı
Okunamadı		Okunamadı

T. C. Temsilciler Meclisi Başkanlığına

157 sayılı Kanununun 23 ncu maddesi gereğince Bütçe Komisyonuna katılacak 10 üyenin seçimi için aşağıda adları yazılı temsilci üyelerin aday olarak gösterilmesini arz ve teklif ederiz.

Temsilci Üye	Temsilci Üye
Ratıp Tahir Burak	Mebrure Aksoley

Adnan Başer (Maliyeci)
Fethi Çelkbaş (Profesör)
Avni Doğan (İdareci)
Feridun Ergin (Profesör)
Bedii Feyzioğlu (Profesör)
Ferid Melen (Maliyeci)
Ziya Müezzinoğlu (Maliyeci)
Ahmet Oğuz (İktisatçı)
Mazhar Özkul (İktisatçı)
Cahit Zamangil (İktisatçı)

Yüksek Başkanlığa
Bütçe Komisyonuna Ekrem Alican'ın adaylı-

ğını arz ve teklif ederiz.

10 . 1 . 1961

Kemal Kurdaş

Mehmet Baydur

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

1. Bütçe Komisyonu üyeliğine Ekrem Ali-can'ı,

2. Keza Bütçe Komisyonu üyeliği adaylığına Sait Naci Ergin'i arz ve teklif ediyorum.

Prof. Bahri Savaş

Yüksek Başkanlığa

Bütçe Komisyonu için Cemal Reşit Eyüboğlu'nun adaylığını arz ve teklif ederiz.

Rıza Işıtan

Şinasi Özdenoğlu

Celâl Sungur

Mehmet Ali Kumbasar

Fehmi Alparslan

Hikmet Şener

Abdullah Ercan

Abdülkadir Göğüş

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Bütçe Komisyonuna aday olarak Ekrem Ali-can'ı arz ve teklif ederim.

İsmet Giritli

BAŞKAN — Bütçe Komisyonuna katılacak 10 üye için oy vermeye başlamadan önce bir şey diyecek var mı efendim?

ALPARSLAN FEHMİ — Muhterem arkadaşlar, tanzim edilen bir listede on isim gösterilmiştir. Yeni hazırlanan Anayasada Bütçe Komisyonuna girecek arkadaşların mutlaka on kişi olacağına dair bir hüküm yoktur. (Var sesleri)

Ben görmedim. Özur dilerim, öyle ise bir mâruzatım olmayacaktır.

BAŞKAN — Tasnif Komisyonuna seçilenlerin isimlerini okuyoruz :

Çapçı Naim

Akdağ Burhan

Kabadayı İhsan

BAŞKAN — Bir takrir var, okuyoruz.

Yüksek Başkanlığa

Bütçe Komisyonu âzalıği için Yusuf Ziya Yücebilgin'in adaylığını arz ve teklif ederim.

Halil Özmen

(Seçim ad sırasına göre başladı).

3. — *Temsilciler Meclisi üyelerinin yolluklarına dair Millî Birlik Komitesi Sekreterliği tezkeresi.*

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Temsilciler Meclisi sayın üyelerinin yolluklarına ait hazırlıklar tamamlanmış ve Millî Birlik Komitesi Muhasebe Müdürlüğünce 10 Ocak 1961 günü saat 18 den itibaren tediyeye başlanacaktır.

Durumun ilgililere tebliğini saygıyla rica ederim.

Millî Birlik Komitesi

Sekreteri

Sezai O'Kan

BAŞKAN — Arz ediyoruz.

6. — ÖNERGELER

1. — *M. Rauf İnan ve dört arkadaşının, İnkılâptan bu yana gösterdikleri anlayış ve tutumlarından dolayı Meclisin basına teşekkür ve takdirlerinin Başkanlıkça duyurulması hakkındaki önergesi*

BAŞKAN — Efendim; basına teşekkür edilmesi hakkında bir takrir vardı, bu takrirdeki teklife göre bir karar ittihaz edilmesi lâzımgeliyordu. Şimdi onu tekrar okutup reylerinize arz edeceğim.

Meclis Yüce Başkanlığına

Tahakküm ve ihtiras idaresinin memlekette yayılmak temayülü göstermek istediği andan

itibaren, milletin dikkat ve şuurunu uyanık bulundurmak için her çeşit tehdit, tehlike ve zulme göğüs gererek savaştan Türk Basını, bütün Türk aydınlarına düşen görevi tam ölçüsünde başarmaktan bir an ayrılmadı. Yıllarca bütün yıldırma güçleri basın üzerinde toplanmış, tecavüz ve ızdırabın her çeşidi Atatürk'çü basının - en gencinden en yaşısına kadar - bütün mensuplarının tabii bir kaderi olmuştur. Bugün de milletimize en lâyık idarenin kurulması amacıyla bütün varlığı ile çalışan ülkücü ve kahraman Atatürk'çü basınına Meclisimizin takdir ve tebrik duyguları ile selâmlarının Yüksek Başkanlıkça duyurulması için bu

teklifimizin Yüksek Meclise arzına delâletlerini saygılarımızla rica ederiz.

M. Rauf İnan M. Lûtfi Engin Reşat Tardu
Ahmet Atılğan Halil Akyavaş

BARANSU ETHEM — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

BARANSU ETHEM — Muhterem matbuatımızın 28 Nisan İhtilâlinin hazırlanmasında ve tatbikinde yaptıkları vazifeyi inkâr etmek mümkün değildir. Yalnız arkadaşların, gerek 28 İhtilâlinin, gerekse 27 Mayısın bir bütün olarak mütalâa edilmesi lâzımdır. 28 İhtilâlini hiç şüphesiz matbuat kadar Türk gençliği ve onu destekliyen Türk halkı ve onu tamamlayan Türk Silâhlı Kuvvetleri bir bütün olarak mütalâa edilmelidir. 27 Mayıs İnkılâbının tetkik edilmesi lâzımgelirse, bu eser Türk Milletindir. (Alkışlar) Bunun için burada tefrik yapan bir yola sapmıyalım.

İkincisi; takdir meselesine gelince : İnkılâbı yapanlar için takdir. İnkılâbı yapanların içinde hepimiz varız. Kendi kendimizi takdir gibi oluyor. Benim kanaatime göre bunu, hükmü hiç şaşmıyan tarihin takdirine bırakalım.

Şunu da arz etmek isterim ki, inkılâbı Türk gençliği, Türk Silâhlı Kuvvetleri ve dolayısıyla bütün milleti yapmıştır ve sizler de bunu devam ettireceksiniz. Onun için, takdirin, tarihin takdirlerine bırakılmasının daha doğru olacağına inanıyorum. (Alkışlar), (Geri alsınlar takriri, sesleri)

BAŞKAN — Oy toplama muamelesi bitmiştir.

4. — Seçim Kanununu Komisyonunun, iki tâli komisyon halinde 11 . 1 . 1961 günü saat 10 dan itibaren çalışmalara başlayacağına dair Komisyon Başkanlığı tezkeresi (3/2)

BAŞKAN — Şimdi Seçim Kanunu Komisyonu Başkanlığının gönderdiği tezkereyi okuyoruz :

Yüksek Başkanlığa

Seçim Kanununu hazırlamak üzere toplanan Komisyonumuz 10 . 1 . 1961 günü saat 10 da toplanmış ve Başkanlık Divanı seçiminden sonra mevzuun ana hatları üzerinde görüşmelere başlamıştır.

Komisyonumuz vazifesinin daha süratli ve faydalı görülebilmesini teminen adları aşağıda yazılı arkadaşlardan teşkil olunan Tâli Komisyonu kurmuş ve bu komisyonların 11 . 1 . 1961 günü saat 10 dan itibaren çalışmaya başlamalarını karara bağlamıştır.

Keyfiyet saygı ile arz olunur.

Seçim Kanunu Komisyonu Başkanı
İnan Şefik

1 nei Komisyon

Çağatay Nazif
İnan Şefik
Kitapçı Şahap
Kumrulu Zeki
Ödül Atif
Öztürk Seyfi
Sancar İlhami
Yetkin Nüvit

2 nei Komisyon

Akan Atalay
Bilge Necip
Çolakoğlu Bahri
Ekitler Şükûfe
Kurutluoğlu Sahir
Kuran Alp

BAŞKAN — Birkaç takrir gelmiştir, okuyoruz :

Yüksek Başkanlığa

Bütçe Komisyonu üyeleri seçimi için yapılan oylamanın neticesi alınmaya kadar 157 sayılı Kanununun 30 neu maddesinin tatbik ve anlaşılması için umumi müzakere açılmasını arz ve teklif ederiz.

Faruk Güven

Alp Kuran

Adnan Başer

Behçet Kemal Çağlar

BAŞKAN — Dün ve bugün verilen aynı mahiyetteki takrirler arz edildi. İhtüzük hakkında verilen takrirlerin görüşülmesi sırasında bunun da, onunla ilgisi olması bakımından, birlikte müzakeresi uygun mütalâa edilmiştir. Muvafık mı? (Muvafık, sesleri)

Yüksek Başkanlığa

Oyların tasnifi saatlerce devam etmektedir. Gündemde başka madde olmadığından tasnif heyeti vazifesine devam etmek ve oylama neticesi mütâakıp birleşimde tebliğ edilmek üzere

Oturumun talikını arz ve teklif ederim.

Nüvit Yetkin

BAŞKAN — Basın hakkında verilen takrire karşı yalnız bir arkadaşımız aksi mütalâada bulundu.

ÖYMEN ALTAN — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurunuz.

ÖYMEN ALTAN — Efendim, takriri veren arkadaşlar basına teşekkür etmek istemişlerdir. Ben de bir basın mensubu olarak bu arkadaşın vazife yaptığına kaaniim. Ancak konuşan arkadaşımız da aynı şeyi belirttiğine göre, bu takririn reye vaz'edilmesi veyahut da reddedilmesi icab-ederdi. Böyle bir muamele yapılmadığına göre takriri geri almalarını arkadaşlarımdan rica edeceğim. (Alkışlar)

2. — *Remziye Baturbaygil ve Zeki Kumrulu'nun, bugün vefat etmiş bulunan Yaşar Doğu'nun ailesine başsağlığı dilenmesi hakkındaki önergesi*

BAŞKAN — Bir takrir daha vardır, okutuyorum.

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Kamumuzun bildiği gibi, dün Yaşar Doğu'muz ölmüştür. Yere gelmiyen sırtı ve gücü ile Türk spor tarihine öğünçler yazdıran, olimpiyatlarda şeref direklerine şanlı bayrağımızı çektiren, uluslara millî marşımızı dinleten, bu köca pehli-vanımızın ölümünden duyulan üzüntümüzü ve başsağlığı dileğimizin yiğit sporeu Türk gençliğine - Millî Güreş Federasyonu Başkanlığı - yo-liyle iletilmesi için :

a) Bir tel çekilmesini,

b) Veya Meclisin en genç iki üyesinin bu işle görevlendirilmesinin karar altına alınmasını Yüksek Başkanlığa arz ve teklif ederim.

Remziye Baturbaygil Zeki Kumrulu
(Lüzum yok sesleri)

YETKİN NÜVİT — Muhterem Başkanım, Riyasetin takdirine tevdi edilmesini bendeniz teklif ediyorum.

BAŞKAN — Daha evvel okunan takrir, seçim sonucunun yarın ıttılınıza arz olunması mahiyetindedir. Parlâmentoda uzun seneler çalışmış olan Kanunlar Müdürü arkadaşımıza sordum. Bunun şimdiye kadar yapılmamış olduğunu ve her oy sonunun alınmasına kadar oturuma devam edileceğini söyledi. Bununla beraber, bu bir

kanuna dayanmamaktadır. Onun için teklifi kabul ettiğimiz takdirde, oylamanın neticesini arz etme keyfiyetinin geri bırakılması mümkündür.

Netice alınmaya kadar oturuma ara verilmesini veya yarınki oturumda tebliğin yapılması için oturumun kapatılmasını oyunuzda arz edeceğim.

Oturumun kapatılmasını kabul edenler..

KURAN ALP — Usul hakkında söz istiyorum. Evvelâ usul hakkında söz istemiştim.

BAŞKAN — Bir dakika, takriri tekrar okutuyorum.

(Nüvit Yetkin'in Birleşime son verilmesi hakkındaki takriri tekrar okundu.)

KURAN ALP — Müsaade ederseniz arkadaşlarım, iki kelime söyleyeceğim. Arkadaşlarım asul hakkında beyanda bulunamayacağını söylüyorlar. Ben 30 neu madde üzerinde bir beyanda bulunmuşum. Reis Bey burada komisyon teşkili hususunda konuşmak istiyen arkadaşlara dahi söz veriyordu. Aynı zamanda temenni mahiyetindeki takrirler üzerinde dahi söz veriyordu. Benim takririm ise, Heyeti Umumiyeye yanlış bir şekilde arz edildi ve sonra çıkıp burada Muammer Aksoy Bey öğretmenliğe bile kalkıştı. Bendeniz burada takrir sahibi olarak konuşmak imkânına sahibolamadım. Kaldı ki; verilen takrirde aynı zamanda Kurucu Meclis İctüzüğünün müzakeresiyle ilgili hususlar da yer almış bulunuyordu. Binaenaleyh usulde oylamanın neticesine kadar beklemek durumu ve teamülü olduğuna göre, müsaade ederseniz bu 30 neu maddeyi şimdi halledelim. (Karar verildi sesleri)

BAŞKAN — Takrir oy sonucunu bugün beklemek üzere oturuma kısa bir müddet için ara verilmesi veyahut da oy sonucu yarın bildirilmek üzere bugünkü birleşime son verilmesi mahiyetindedir.

Şimdi, evvelâ aykırı teklifi reylerinize sunacağım; oy sonucunun beklenmesi hakkındaki teklifi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmiyenler.. Kabul edilmemiştir.

Oy neticesi yarın bildirilmek üzere Birleşime son verilmesi hakkındaki teklifi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmiyenler.. Kabul edilmiştir.

Yarın saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son veriyorum.

Kapanma saati : 18,25

